

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

8. Vt recta intentio expeditè frequentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT VIII.

Vt recta intentio expeditè frequentetur.

Quæ in rebus ceteris omnibus valet plurimum, hæc etiam & primò cõferenda est, sollicitudo & cura; quæ ipsa tum demum & innasceretur, & augetur, cum sedulò vereq; perpen derimus, quanta sit intentionis rectæ ad vitia euellenda, virtutes inserendas, perfectionem comparandam, æterna præmia cõsequenda, Deumq; complectendum vis & efficacia: quàm denique absque illa nihil bonũ, nihil rectum; per illam & bonitatis & sanctitatis mensura statuatur. Indicasse sit satis, ne, quàm statui, longiùs abducatur. Sollicitum autem, rectæque intentionis exercenda auidum, vt crebrò, vt expeditè id possit, instruamus.

Scribere aggredientem, rei amplitudo deterret, omittam longè plura quàm dicam: nec enim huc vsque progressò silere integrum est. Sed hoc sit primum, vt postquam rectæ intentionis curam menti commendauerimus, quoddam etiam statum tempus decernamus, quod illi excitandæ renouandæque tribuatur: deinde aliud aliquod, quo quid gestum omissumue sit inquiramus.

Primum id tempus, vespertinum sit, quando corpore iam in somnum fatiscente, postremum illud fidei memoriæ depositum commendabis, vt manè primo meminerit voluntatis aurem vellicare, quo confestim & ardentem, seque omnemque totius diei operum decursum Deo consecret, serioque statuat omnem eam vitæ partem, & id omne sibi periisse momentum, quo non aliquid recta intentione perfecit. Et verò hoc ipsum, prolixius & ardentius illico vt euigilaueris, exercere conaberis, cauebisque ne vllum vmquam tantum esse negotium putes, quod huic præuerti sine piaculo possit. Breuius id primò atque generatim, mox verò pensiculiùs, ac etiam singula, quantum præfagite dabitur, Deo offerenda, imò etiam ad rite peragenda, & quomodo sint peragenda, diuinus fauor implorandus est.

His cogitationum actionumque primitijs ita consecratis, plana sunt cetera, dummodo huic tam felici inchoationi, quasi cõsummationi, nõ indormias: iam enim pronior mens est, vt ad actionũ singularum primordia (quod vt dicimus necessarium est) totæ illæ Deo sincerius offerantur, quam in curam debes incumbere. Præterea designata sint interualla, quibus ad se reuocatus animus, innotandæ, siue, ne diffuat, repetendæ rectæ intentioni incumbat, quale esset horæ vnus, vel etiam breuius, prout rebus & personis conuenit, quod neque crebris, neque longius sit, quàm vt faciliè constanterque retineri queat.

Maiore verò diei parte decursa, meridies non præteruolet, quin dedita opera, & præfinito spatio, in cogitationum actionumque tuarum intentionem inquiras, quàm bellè, quàm feruidè, quàm frequenter & purè singulas in Dei gloriam
retu-

retuleris; si remissior & solutior fueris, ex animo doleas; si propositum animi, egregia contentione firmaveris, diuinæ clementiæ, quæ ruentem sustinuit, laplantem erexit, ex animo gratias agas, laudem omnem reponas, præsentemque eius opem in reliquum diem efflagites; quas fretus, id diei quod superest, actiones occasionesque securas mente percurre, & sanctæ intentionis ardore redintegrato, statue, quam ratione meliore, in honorem & gloriam Dei perfici possint. Tum verò, in negotiis ipsis, fac propositi huiusce rei memineris, id exerceas & augeas, pari que qua de matutino tempore dictum est, diligentia, in pomeridianum istud sub noctem inquires, tuamque, si deprehensa fuerit, negligentiam nequaquam inultam abire poteris.

Hæc pauca si diligenter constanterque seruentur, sensim ad maiora promovebunt, & in mirabiles omni huc opinione maiores auctus proficient. Quam in rem non parum contulerit, si assueueris numquam in res aggrediendas impetu ferri, sed primo in actionis ingressu sistere, quid & qua intentione sis acturus expendere: deinceps autem vigilem continere mentem, ne rebus præsentibus nimium immergatur, sui que, Dei que, minus sit memor, sed adeò rebus & eventis exstet, ut se nusquam à recto & semel proposito sine auelli sinat.

Cuius rei perficiendæ, præterdò erit copia quam maxima, si ad quatuor illa quæ dixi, intentionis rectæ genera cogitationem conuerteris, sedulaque meditatione atque exercitatione, quid ex illis confici possit excusseris.

Et quidem generatim, cum recta intentio à recta ratione dicatur & oriatur, tanta erit rectæ intentionis, quanta rationum cur aliquid rectè suscipi possit, facilitas & vbertas. Quare si quid egeris quod à ratione non sit alienum, si ambulaueris, ederis, tacueris, locutus fueris, legeris, scripseris, elemosynam dederis, obediueris, Deum oraueris, aliudue quodcumque præstiteris, tua te ratio, & inditum à natura ingenij lumen docebit, quam variè ob iustissimas rectissimasque rationes id fieri potuerit, quarum vi si permotus fueris, tot intentiones rectas, quot illæ fuerint, operi efficiendo adhibueris.

A te ipso igitur sciscitare, quibusnam de causis ambulare, edere vel ceterorum quidpiam aggredi possis, & quomodo ad æternum, Deoque gratum finem eas dirigere? & te ipsum consuesfacias, plures illas, rectas, Deoque gratas rationes pariter amplecti, ac si singulis moueris: etenim nihil vetat, estque acrioris ingenij vitis per familiare, ut rem eandem multiplices ob causas velint. Est autem hæc à se ipso sciscitatio, & diligentior indagatio adhibenda. Primò, ad singulorum operum initium, ut recta intentione nascantur: secundò, ad finem, ut an benè constanterque perrexerimus iudicetur: tertio, etiam subinde, opportunè, & pro singulorum captu, in ipsa rerum decursione repetenda est.

Ut ceteritas, ut copia, ut dignitas maior occurrat, percurranda sunt intentionis rectæ genera singula, scrutandumque quid in singulis lateat, multa que deprehendes actiones, quas generum illorum vnoquoque decorare possis.

Inten-

Intentio quippe recta necessaria (quæ primum genus est) omnibus actionibus adiungi potest, saltem ex ea parte qua peccatum cauet: nulla enim res est in qua nobis videndum non sit, vt ne peccemus; ambulatione, neque loco, neque tempore, neque diuturnitate, neque aliunde illicitam esse oportet: victum quoque, & potum, tempore, mensura, modo, aliisque circumstantiis vitio carere necessarium est; idemque, si per omnia percurreris, vbi que asserendum est. Velle autem à peccato abstinere, est errorem omnem, qui nos à fine ultimo abduceret, ideoque rationi rectæ repugnet, cauere velle; est id nolle, quod æterna Dei lege vetitum est, quod nolle non possumus, nisi quoniam volumus æternæ sanctissimæque Dei legi obtemperare; hæc autem voluntas cum sancta sit, summeque laudabilis, omnem eam quæ hinc oritur peccati fugam, sanctam atque laudabilem reddit.

Alterà verò primi generis pars, quæ est vt præceptis obediamus, latius patet quam prima fronte videatur: cum enim istæ omnia voluntatis ministerio, hant, nostrum est, quàm altè voluerimus, & vnde voluerimus, actionum nostrarum primordia repetere. Itaque licet ambulatio, nequaquam præcepta, sed maximè sit indifferens, quid vetat, quin eam quoque in aliquam rerum præceptorum classem referre possimus? etenim muneris mei ritè perfungendi, sanitatis, & vitæ tuendæ, necessariò mihi cura incumbit: cui cum suffragari ambulationem videam, possum eam vt ad res mihi præceptas perutilem vsurpare; quare orietur ex desiderio obtemperandi rationi, muneri, & ad extremum Deo, atque ita fiet ex voluntate omne id obseruandi quod iure & ratione præceptum est. Idem in esu, potu, oblectatione licita, & studiis; aliis obseruare facile fuerit. Diutius hærerè non valeo: frequenti & serua meditatione, hæc tibi reddantur expedita.

Secundum verò intentionis rectæ genus, quod virtutis nuncupari, tanto se facilius offeret, quo fuerit actio quæpiam ad virtutis consecutionem accommodatior. Cum autem nulla sit actio (quæ modò natura sua non fuerit mala) quæ recta ratione fieri non possit, nihil autem recta ratione fiat, quod non ad aliquam virtutis formam spectet, profectò nihil est, vbi non etiam, si rectè sit, peculiari virtutis intentione moueri possumus.

Imò verò, quoniam cognatæ sunt virtutes, & ad vnius vocem aliæ plures faciles consequuntur, nulla est actio, quæ non etiam ex tertio intentionis genere, quam perfectionis diximus, manare possit: sic enim quam antè recensuimus ambulationem exercere possumus, ad vitæ sanitatisque conseruationem, ad vires caritatis, religionis, obedientiæ operibus instaurandas, ad diuinæ laudis munera exequenda, Deumque ex intervallo purius diligendum.

Si hæres, & quò intentionem dirigas, agrè occurrit; suadeo vt Sanctorum, vt Angelorum, vt Beatissimæ Virginis, vt Christi Domini, vt denique ipsius

Eeee

Dei

Dei tibi in memoriam veniat, tum sanè ipsa etiam copia laborabis.

Sanctorum quidem; qui cum eandem aliquando, iisdem fluctibus agitari, secundis & aduersis probari, illa ipsa, quæ tu modò, mente voluisse potuerunt ambulare, dormire, comedere, & alia multa huius vitæ, vel indifferentis, seu mediæ, vel sanctæ & rectæ peregere, sed quibus animis? quàm diuina caritate incensis! quanta semper ad perfectionem, ad Deum contentione nitentibus! Tu eorum personam indue, animi sensum in te transfer, nec remissiore ardore tua Deo dedica, quàm sua olim obtulerunt.

Angelos verò, spiritus nobilissimos, ab omni materiæ contagione secretos, perfectaque iam beatitudine fruentes, vbi verè humiliterque contemplatus fueris, magna, & quantam assequi cogitatione non possumus, alacritate diuinis mandatis omnibus obsequi, omniaque hæc ad spectabilia, etiam infima, vilissima, inanima, infatigabili assiduitate curare, plurimumque his diuinis obsequiis letari ac gloriari: quid erit tandem, in quo non reperias, quæ diuinæ voluntati obtemperare, tuamque opellam consecrare possis?

At præ ceteris Beatissimam illam Virginem, sanctitatis omnis exemplar, intueri, & quæ dabitur imitari iuuabit. Nullum illi tempus otiosum effluebat, nulla erumpebat actio, quæ non multiplici virtute radiaret, quæ non ex incensissimo Dei amore oriretur, & ad plures, eosque sanctissimos fines referretur. Quàm sancti eius omnes gressus, aspectus, auditus, verba, esus, somnus, corporis motus & gestus, ac multò magis animi cogitatus! ô, si nunc in terris degeret, si tibi præsens adesset, & quæ acturus es, agenda susciperet, quantis actionem istam virtutibus insigniret! sententiam eius particulam deposce, & non inanis recedes.

Quidem de filio eius, Domino meo Iesu Christo dignum eloquari: totus nostri similis factus est, iisdem ad vitam alimentis egens, corporis doloribus & functionibus obnoxius, communem cum ceteris vitam, ideoque quibusuis casibus expositam degens: at quiuis eius motus, & actio, etiam quæ naturalis est nobis, in eius erat potestate, erat diuina, erat vndique omni virtutum perfectione delibuta, vna quælibet, vniuersum hominum genus feruare potens. Finge nunc, (nisi fortè decori ratio dissuadet) eam ipsam, quam mox peracturus es, actionem, à SS. Domino in terris viuente peragenda, quibus animis, quàm multa, & quàm propemodum infinitam perfectionem spectantibus, ad eam se conferret? Ingrediarur Dominus in mentem tuam, eamque & omnem cogitationem tuam, non iam quasi tuam, sed quasi suam, quali omni iure sibi donatam Patri offerat, qua sanctitate, qua perfectione vult & pollet.

Sed & ipsa, omnibus emicans, omnia sustentans summa diuinitas, perfectilem & obuiam, diuinæ se voluntati addicendi, & ad eam conuertendi occasio.

caſionem ſuppeditat. Cùm enim omnibus intimus Deus, omnia foueat, complectatur, conſeruet, iſſque id omne quod ſunt, quod vigenr, quod boni & pulcri habent donet; cùm omnis rerum naturalium ordo & varietas, cœleſtiumque atque terreſtrium diſtributio, à diuina ſapientia fluxerit; cùm id omne quod ritè agitur, imò verò id omne quod quomodolibet eſt, non ſit niſi vel volente vel permittente Deo, nihil verò velit aut permittat, niſi ſumma ratione, eritne in vniuerſa rerum machina, quò oculos conuertere poſſimus, & non illicò diuinæ voluntati atque rationi, eſſe conſentiendum putemus? Sed hoc ipſum diſtinctiùs, noſtra percurrendo enucleemus.

C A P V T IX.

E rebus diuinis eadem intentio frequentatur.

QVÆ in homine ſunt, & ab hominè ſunt, aut naturalia ſunt, aut voluntaria. Naturalia vel eiſmodi ſunt, vt in ea imperium liberum non ſit, qualis eſt palpitatio cordis, fibrarum ſubſultus, respiratio pulmonum, corporis deorſum caſuri grauitas: & in huius generis res, ſola nobis eſt optatio quædam, vel comprobatio relicta; optatio, qua deſideremus, vt id omne in diuinam gloriam cedat, cor & caro noſtra exultent in Deum viuum, ei- que noſtra vinant omnia & ſeruiant; comprobatio, qua naturæ ordinem, partiumque & rerum inter ſe aptam conuenientiam probemus, admiremur, indeque in Dei laudem erumpamus. Alia ſunt naturalia, quæ voluntati non omnino quidem ſubſunt, eorum tamen non eſt adedò neceſſarius & perpetuus vsus, poteſtque voluntatis, non quidem imperio ſolo, ſed imperio cui aliud aliquid ſuffragetur impediri; vt viſus, olfactus, auditus, non quidem ſola voluntate prohibente, à videndo, olfaciendo, audiendo arcebuntur, ſed arcebuntur, ſi alterius miniſterio occludantur palpebræ, nares & aures obturentur: ſin autem ad videndum, olfaciendum, audiendum, ardentiore quapiam cupiditate voluntas incendatur, ſentiendi vim diutiùs & ardentiùs eò conferet, & perfectiùs illa percipiet. Quo ſit vt quæ huius generis ſunt, humano arbitrio longè magis ſubſint, quàm quæ priùs recensui: ideoque in hæc, non tantùm quæ in aliis, optatio & comprobatio nobis eſt relicta, ſed & ſuſceptio, perduratio, ceſſatio, noſtri eſt arbitrij, atque adedò ad videndum audiendumve, admouere nos voluntate liberrima poſſumus, vrcumque vel iniuſta, vel iuſta, Deoque placente ratione collibitum fuerit. Quare vt benè & rectè ſiant, erit eadem quæ in proximè dicendis norma & methodus vtenda.

Eccc 2

Pra-